નિબંધ લેખન

ગુજરાતી

ધોરણ ૩ થી ૫

શાળાનું નામ : ______________________

વિદ્યાર્થીનું નામ : ______________________

ધોરણ : ____________ વર્ગ ____________

નિબંધ લેખન લખતી વખતે શું ધ્યાનમાં રાખશો ?

1. નિબંધનું શીર્ષક લખવું. અનુક્રમણિકામાં નિબંધનો ક્રમાંક અને પાના નંબર લખવો.

2. સુંદર અને મરોડદાર અક્ષરે લખવું. અક્ષરો નાના-મોટા ન લખવા. એકસરખા માપના લખવા. બે શબ્દો વચ્ચે જગ્યા રાખવી.

3. લખાણ ચેકચાક વગરનું સારી રીતે વંચાય તેવું હોવું જોઈએ. ખોટો શબ્દ ચેકવા શબ્દ પર એક જ આડી લીટી દોરી, સાચો શબ્દ ફરી લખવો. લખાણમાં ચોખ્ખાઈ રાખવી.

4. લખાણમાં વાક્યરચના તથા જોડણી સાચી હોવી જોઈએ. વિભક્તિનો પ્રત્યય શબ્દ સાથે લખવો.

5. દરેક મુદ્દો ફકરો પાડી લખી, ફકરાની શરૂઆતમાં થોડી જગ્યા રાખવી. નિબંધ ફરી વાંચી જવો.

6. નિબંધ લગભગ દસ-બાર લીટીનો હોવો જોઈએ.

7. વિરામચિહ્નો નીચે મુજબ મૂકવા.

(1) વાક્ય પૂરું થાય એટલે (.) પૂર્ણવિરામ મૂકવું.

(2) એકજ પ્રકારના શબ્દો કે સમૂહો એક પછી એક આવતા હોય તેને જુદા દર્શાવવા (,) અલ્પવિરામ મૂકવું.

(3) પ્રશ્નાર્થ વાક્ય પૂરું થાય ત્યારે (?) પ્રશ્નાર્થ ચિહ્ન મૂકવું.

(4) દુ:ખ, આનંદ, આશ્ચર્ય વગેરેના ભાવ દર્શાવવા (!) ઉદ્ગારચિહ્ન મૂકવું.

(5) કોઈના બોલેલા કે લખેલા વાક્યો દર્શાવવા (“ ”) અવતરણ ચિહ્ન મૂકવું.

HARESH GOHEL

01	અનુલેખન	તા.

- **અનુલેખન કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાના મુદ્દાઓ:-**
- અનુલેખન સુંદર અને મરોડદાર અક્ષરે કરવું જોઈએ .
- ફકરો પાડીને અનુલેખનની શરૂઆત કરવી જોઈએ.
- જોડણી, વિરામચિહ્નો અને વ્યાકરણની ભૂલો ન થાય તેનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ.
- બે શબ્દો અને બે વાક્યો વચ્ચે માપસરની જગ્યા રાખવી જોઈએ.
- અનુલેખન લખાઈ ગયા પછી તેનું એક વખત વાચન કરી જવું જોઈએ.
- **શિક્ષકશ્રીએ ગુજરાતીની ચોપડીમાંથી એક ફકરાનું અનુલેખન કરાવવું .**

શિક્ષકની સહી

HARESH GOHEL

02	મારી શાળા	તા.

મુદાઓ:- શાળાનું નામ , સ્થળ , શાળા વિશે માહિતી, શાળાની સુવિધાઓ,શાળાની પ્રવૃતિઓ ,શાળામાં ઉજવાતા ઉત્સવો ,શિક્ષક અને વિધાર્થીઓ વચ્ચેના સંબંધ, જ્ઞાનનું મંદિર

- **આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ તમારી શાળાને ધ્યાનમાં રાખી નિબંધ લખો**

❖ તમારી શાળાનું નામ શું છે?

❖ તમારી શાળા કયાં આવેલી છે?

❖ તમારી શાળામાં કેટલા રૂમો છે?

❖ તમારા આચાર્યનું નામ શું છે?

❖ તમારી શાળામાં કેટલા શિક્ષકો છે?

❖ તમારા વર્ગ શિક્ષકનું નામ શું છે?

❖ તમારી શાળામાં કઈ કઈ સુવિધાઓ છે?

❖ તમારી શાળા માં કઈ કઈ પ્રવૃતિઓ યોજવામાં આવેછે?

❖ તમારી શાળામાં કયા કયા ઉત્સવો ઉજવવામાં આવેછે?

❖ તમારી શાળામાં શિક્ષકો અને વિધાર્થીઓ વચ્ચે કેવો સંબંધ છે?

❖ શાળા એ શું છે?

HARESH GOHEL

02

મારી શાળા

તા.

શિક્ષકની સહી

HARESH GOHEL

03

પોસ્ટ ઓફિસ

તા.

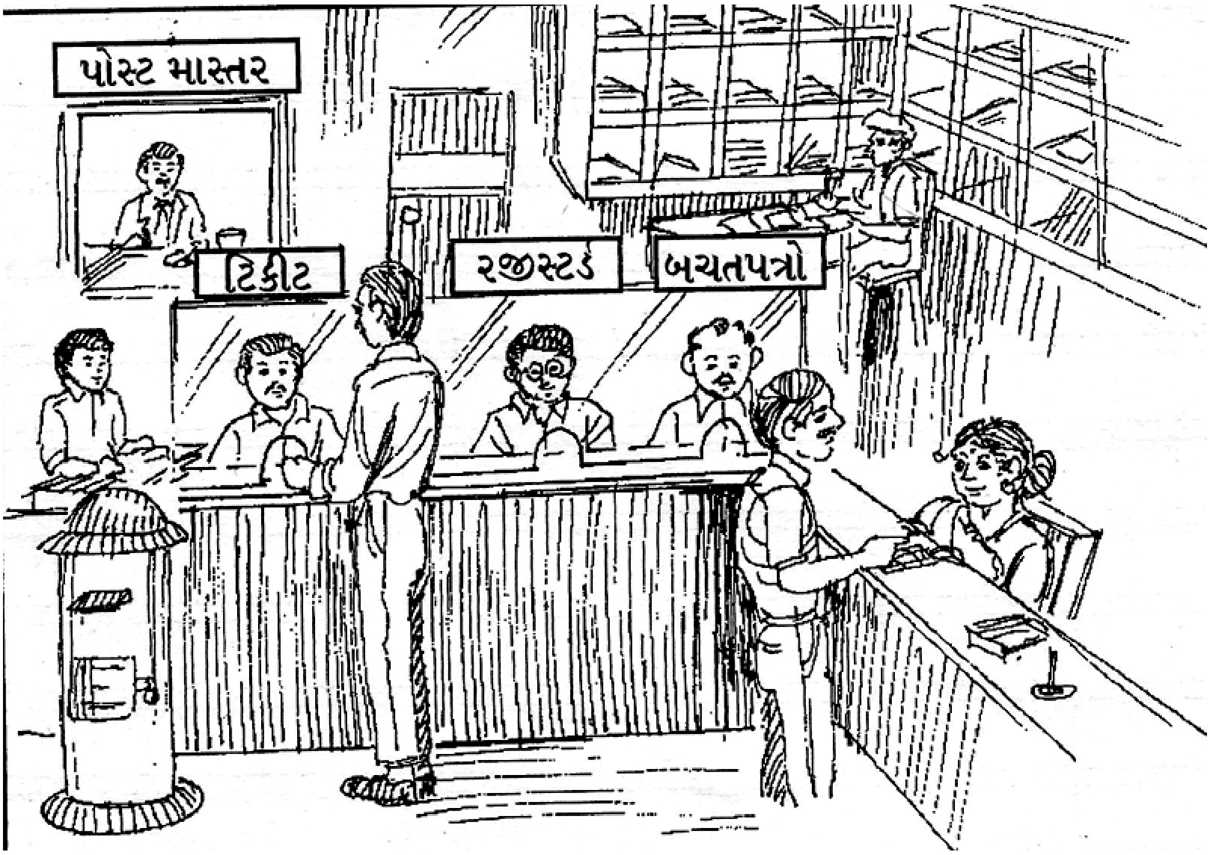

મુદાઓ : સુંદર અને વિશાળ મકાન-પોસ્ટ માસ્તર-જુદી જુદી ટપાલ પેટીઓ -કાર્યાલયનું અનોખું દૃશ્ય- સ્ટેમ્પ મારતો કર્મચારી –જુદા જુદા ટપાલ વિભાગો - કાર્યરત કર્મચારીઓ - જાહેર મિલ્કત - ' આપણી મિલ્કત સુત્ર'

આપેલા મુદાઓ અને પ્રશ્નોને ધ્યાનમાં રાખી નિબંધ લખો.

- પોસ્ટ ઓફિસનું મકાન કેવું હોય છે?
- પોસ્ટ ઓફિસના વડાને શું કહેવાય ?
- પોસ્ટ માસ્તર શું કાર્ય કરે છે?
- પોસ્ટ ઓફિસમાં અન્ય કયા કયા કર્મચારીઓ હોય છે?
- પોસ્ટ ઓફિસની બહાર શું રાખવામાં આવેલું હોય છે?
- લોકો ટપાલ શા માં નાખેછે?
- લાલ,લીલી,અને પીળી ત્રણ રંગની ટપાલ પેટી કેમ હોય છે?
- કાર્યાલયનું વર્ણન કરો
- પોસ્ટ ઓફિસમાંથી શું – શું મળે છે?
- કાગળ ઉપર સિક્કા કોણ મારે છે?
- પોસ્ટ ઓફિસમાં કયા કયા વિભાગો હોય છે?
- પોસ્ટ ઓફિસમાં કયું સૂત્ર લખેલું બોર્ડ લગાવેલ હોય છે?

HARESH GOHEL

03

પોસ્ટ ઓફિસ

તા.

શિક્ષકની સહી

HARESH GOHEL

04

ચિત્ર વાર્તા : ખાટી દ્રાક્ષ

તા.

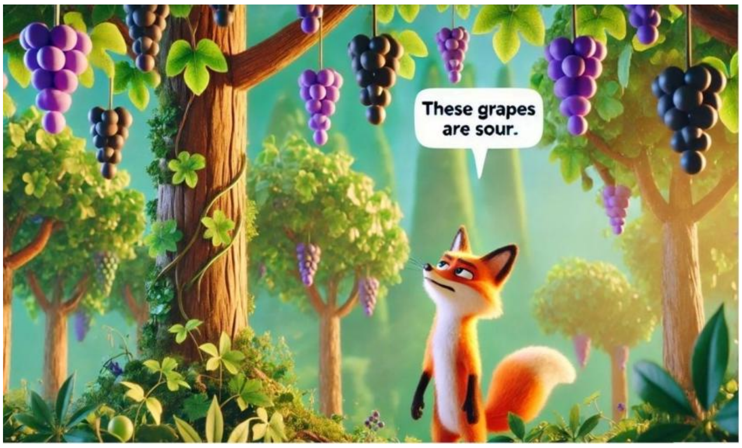

મુદ્દા :- શિયાળને ભૂખ લાગેછે- ખોરાકની શોધમાં - દ્રાક્ષના વેલા- લૂમમાં -મોંમા પાણી વાડીમાં જાય છે -દ્રાક્ષ ઉંચે છ – દ્રાક્ષ ખાવા કૂદે છે - શિયાળ દ્રાક્ષ સુધી પહોંચતું નથી-નિરાશ -‘ખાટી દ્રાક્ષ કોણ ખાય ?”

વાર્તા લેખન કરતી વખતે ધ્યો રાખવાના મુદ્દાઓ

વાર્તા મુદાના ક્રમ પ્રમાણે જ લખવી જોઈએ .

વાર્તાનું લખાણ સળંગ અને રસપ્રદ હોવું જોઈએ

વાર્તા લખતા પાત્રોના સંવાદોને અવતરણ ચિહ્મમાં મૂકો.

વાર્તા હંમેશા ભૂતકાળમાં જ લખાય .

HARESH GOHEL

04

ચિત્ર વાર્તા : ખાટી દ્રાક્ષ

તા.

શિક્ષકની સહી

HARESH GOHEL

05

આપણી ઋતુઓ

તા.

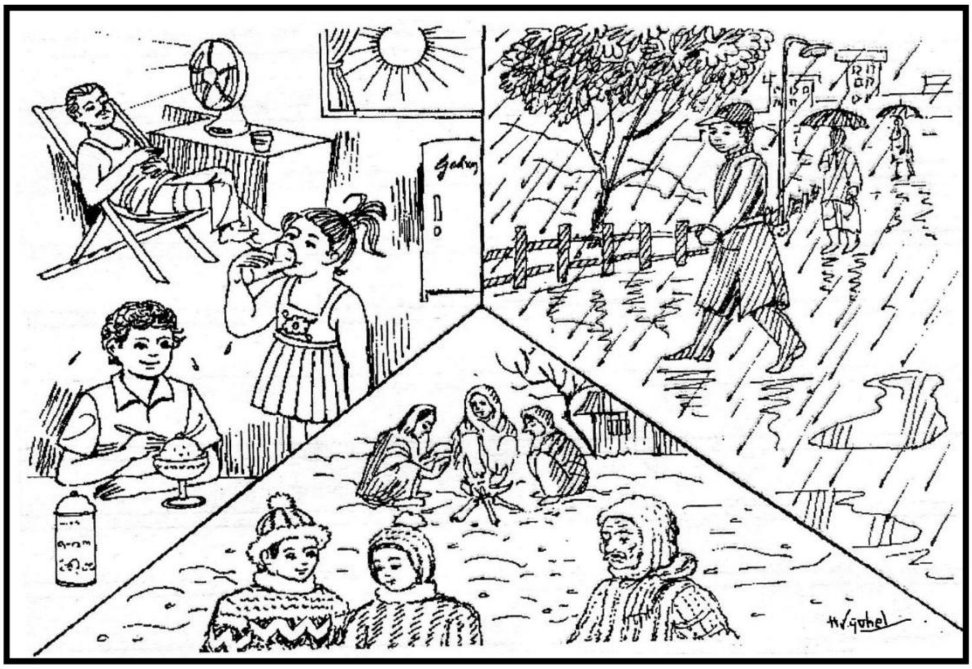

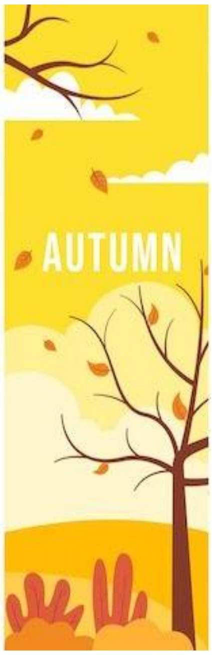

મુદા :- વર્ષની મુખ્ય ઋતુઓ - પેટા ઋતુઓના નામ

શિયાળો:- ગુજરાતી મહિના – હવામાન - ઠંડી - ગરમ કપડા – પાક - ફળ - શાક

ઉનાળો :- ગુજરાતી મહિના – હવામાન - ગરમી - સુતરાઉ કપડા –પાક - ફળ - શાક

ચોમાસું:- ગુજરાતી મહિના – હવામાન - વરસાદ - છત્રી, રેઈનકોટ – પાક - ફળ - શાક

આપેલા મુદા અને પ્રશ્નોને ધ્યાનમાં રાખી નિબંધ લખો .

1. આપણા દેશમાં મુખ્ય અને પેટાઋતુઓ કેટલી છે? કઈકઈ?
2. શિયાળામાં હવામાન કેવું હોય છે? શું વધારે લાગે છે?
3. શિયાળામાં કયા કાયા પાક,શાક અને ફળો થાય છે?
4. શિયાળાની ઋતુમાં કેવા કપડા પહેરવા જોઈએ ? કયા માસ ચાલતા હોય ?
5. ઉનાળામાં હવામાન કેવું હોય છે? શું વધારે લાગે છે?
6. ઉનાળામાં કયા કાયા પાક,શાક અને ફળો થાય છે?
7. ઉનાળાની ઋતુમાં કેવા કપડા પહેરવા જોઈએ ? કયા માસ ચાલતા હોય ?
8. ચોમાસા માં હવામાન કેવું હોય છે? શું વધારે પડે છે?
9. ચોમાસાની ઋતુમાં કયા કાયા પાક, શાક અને ફળો થાય છે?
10. ચોમાસાની વરસાદથી બચવા કેવા કપડા પહેરવા જોઈએ ? કયા માસ ચાલતા હોય ?

HARESH GOHEL

05

આપણી ઋતુઓ

તા.

શિક્ષકની સહી

HARESH GOHEL

06

રજા ચિઠ્ઠી

તા.

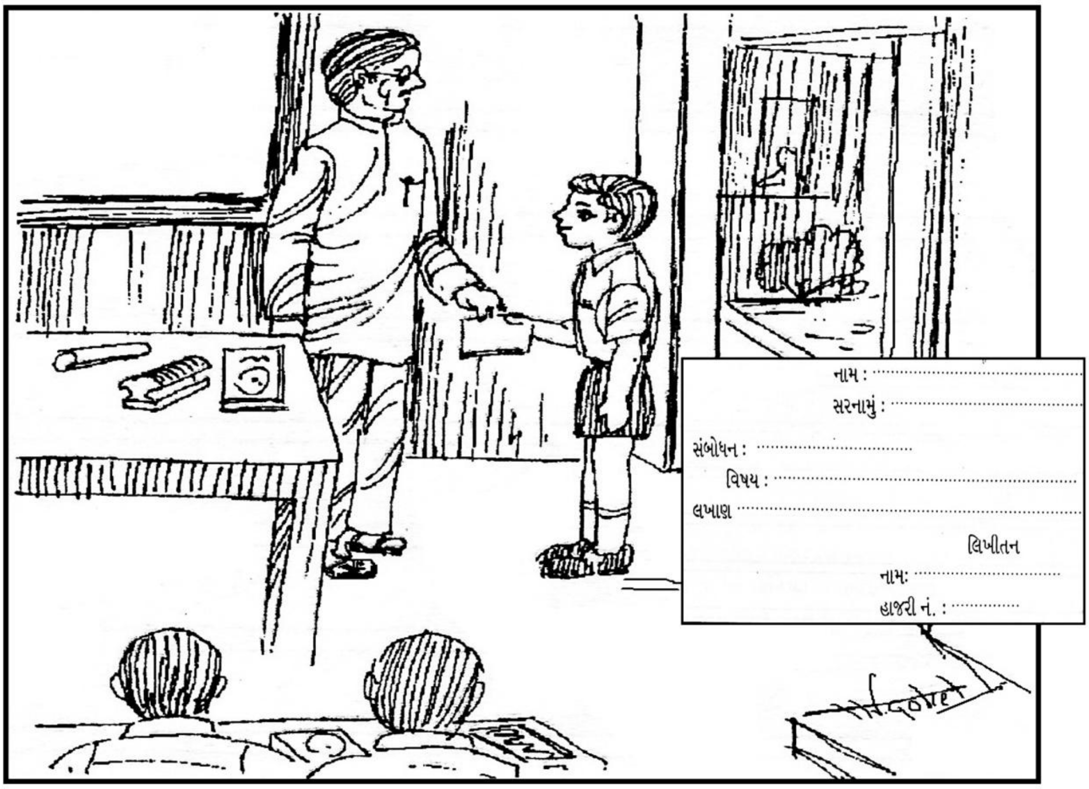

મુદ્દાઓ :- તમારા મામાના દીકરાના લગ્નમાં તમારે પાંચ દિવસ બહારગામ જવાનું હોવાથી વર્ગશિક્ષકને રજા માટે વિનંતી કરતી રજા ચિઠ્ઠી લખો

રજા ચિઠ્ઠી લખતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાના મુદ્દાઓ .

- રજા ચિઠ્ઠી લખનારે કાગળના ઉપરના જમણા ખૂણે પોતાનું નામ, સરનામું લખવું જોઈએ.
- સરનામાની નીચેની લીટી પર તારીખ લખવી જોઇએ.
- તારીખવાળી લીટીની નીચેની લીટી પર હાંસિયાને અડીને શિક્ષકને સંબોધન લખવું જોઇએ .

  દા.ત. પૂજય ગુરુજી , આદરણીય વર્ગ શિક્ષક
- શિક્ષકને સંબોધન લખાઇ ગયા પછી તે લીટીની નીચેનો લીટી પર ગુરુજીના પ્રથમ અક્ષરની બરાબર નીચેથી રજા માટે વિનંતી કરતું લખાણ લખવું જોઇએ .
- રજા ચિઠ્ઠીમાં જે વિશે લખવાનું હોય તે વ્યવસ્થિત ક્રમ બદ્ધ લખવું
- છેલ્લે રજા ચિઠ્ઠી લખનારે જમણી બાજુ લખાણની નીચે પોતાની સહી કરવી જોઈએ અને સહીની નીચે પોતાનુ ધોરણ, વર્ગ અને હાજરી નંબર લખવો જોઇએ .

HARESH GOHEL

06	રજા ચિઠ્ઠી	તા.

શિક્ષકની સહી

HARESH GOHEL

07 | **રક્ષાબંધન** | તા.

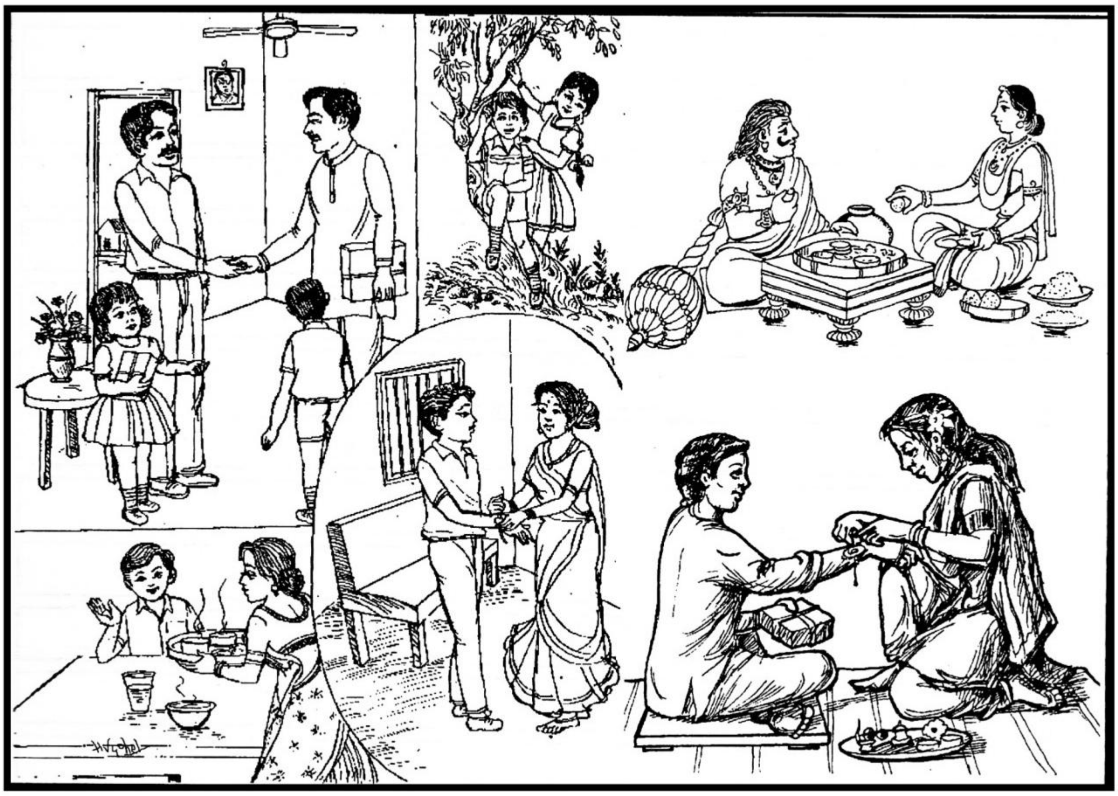

મુદ્દાઓ :- તહેવારોના પ્રકાર-સામાજિક તહેવાર-બળેવ કયારે આવે?-તેના બીજાનામ-ઉજવણી કેવીરીતે -ટપાલ વડે રાખડી મોકલવી-જનોઈ બદલવી

આપેલા મુદ્દા અને પ્રશ્નોને ધ્યાનમાં રાખી નિબંધ લખો .

- ❖ આપણા દેશમાં કયા કયા પ્રકારના તહેવારો ઉજવાય છે.?
- ❖ રક્ષાબંધન કયો તહેવાર છે? રક્ષાબંધન કયારે આવે છે?
- ❖ આ તહેવારને બીજા કયા નામે ઓળખીએ છે?
- ❖ આ તહેવારના દિવસે બહેનો શું કરે છે?
- ❖ બહારગામ રહેતા ભાઈને બહેન કેવી રીતે રાખડી મોકલેછે?
- ❖ બહેનો ભાઈને શુભેચ્છા પત્રમાં શું લખેછે?
- ❖ આ દિવસે બ્રાહ્મણો શું કરેછે?
- ❖ બળેવને નાળિયેરી પૂનમ શા માટે કહેવામાં આવેછે?
- ❖ આ તહેવારનું સામાજિક મહત્વ શું છે?

HARESH GOHEL

07

રક્ષાબંધન

તા.

શિક્ષકની સહી

HARESH GOHEL

08

જન્માષ્ટમી

તા.

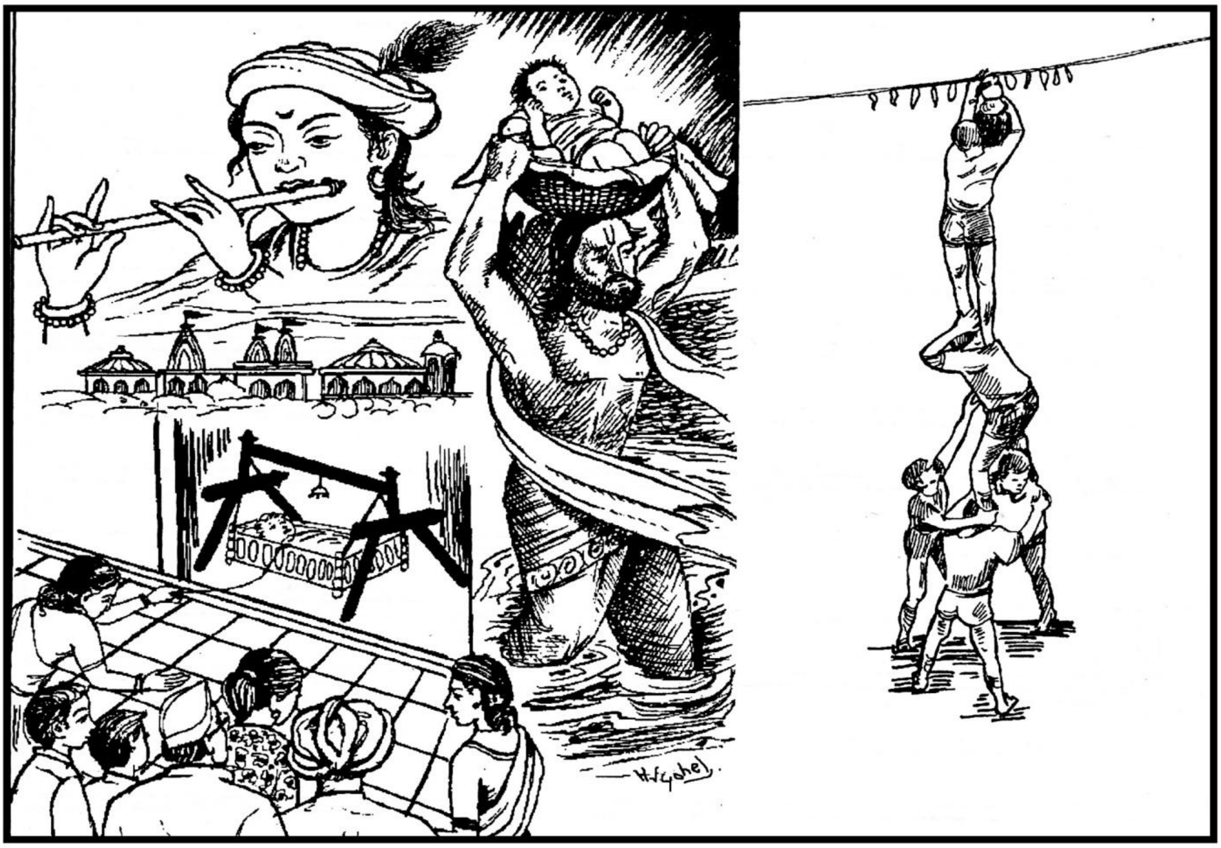

મુદ્દાઓ:- તહેવારોના પ્રકાર - ધાર્મિક તહેવાર - જન્માષ્ટમી કયારે આવે? - તેના બીજા નામ- ઉજવણી કેવી રીતે - કૃષ્ણ જન્મ- મેળો - મંદિરમાં ઉજવણી - તહેવારનું મહત્વ

*** આપેલા મુદ્દાઓને ધ્યાનમાં રાખી નિબંધ લખો .**

- ❖ આપણા દેશમાં કયાકયા પ્રકારના તહેવારો ઉજવાય છે?
- ❖ જન્માષ્ટમી કયો તહેવાર છે?
- ❖ આ તહેવારનું બીજું નામ શું છે?
- ❖ આ તહેવારના દિવસે કોનો જન્મ થાય છે?
- ❖ જન્માષ્ટમીનો તહેવાર કયા લોકો ઉજવે?
- ❖ આ દિવસે કૃષ્ણનો જન્મ રાત્રે કેટલા વાગે થયો હતો ?
- ❖ આ દિવસે લોકો દર્શન કરવા કયાં જાયછે?
- ❖ ત્યાં શાની પ્રસાદી વહેંચાય છે?
- ❖ જન્માષ્ટમીના દિવસે શાળામાં રજા હોય છે કે નહીં?
- ❖ આ તહેવારનું ધાર્મિક મહત્વ શું છે?

HARESH GOHEL

08

જન્માષ્ટમી

તા.

શિક્ષકની સહી

HARESH GOHEL

15 મી ઓગષ્ટ

તા.

મુદાઓ :- તહેવારોના પ્રકાર - રાષ્ટ્રીય તહેવાર - સ્વાતંત્ર્ય દિનનું ઐતિહાસિક મહત્વ - સરકારી, શૈક્ષણિક સંસ્થા ઓ દ્વારા થતી ઉજવણી - દિલ્હીમાં સ્વાતંત્ર્ય દિનની ઉજવણી – રાષ્ટ્રગાન - શહિદોને અંજલિ.

આપેલા મુદાઓ અને પ્રશ્નોને ધ્યાનમાં રાખી નિબંધ લખો.

- ❖ આપણા દેશમાં કયાકયા પ્રકારના તહેવારો ઉજવાય છે ?
- ❖ સ્વાતંત્ર્ય દિન કયારે આવે છે ?
- ❖ પંદરમી ઓગષ્ટ એ આપણો કયો તહેવાર છે ?
- ❖ સ્વાતંત્ર્ય દિન આપણા દેશના ઈતિહાસમાં કેમ ખૂબ જ મહત્વનો છે ?
- ❖ સરકારી,શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ સ્વાતંત્ર્ય દિનની ઉજવણી કેવી રીતે કરેછે ?
- ❖ સ્વાતંત્ર્ય દિને આપણા દેશનો રાષ્ટ્રધ્વજ કોણ ફરકાવે ? કયારે ફરકાવે ?
- ❖ આપણા દેશમાં સ્વાતંત્ર્ય દિનની ઉજવણી કેવી રીતે કરવામાં આવેછે ?

HARESH GOHEL

09

15 મી ઓગષ્ટ

તા.

શિક્ષકની સહી

HARESH GOHEL

મારું પ્રિય પક્ષી

તા.

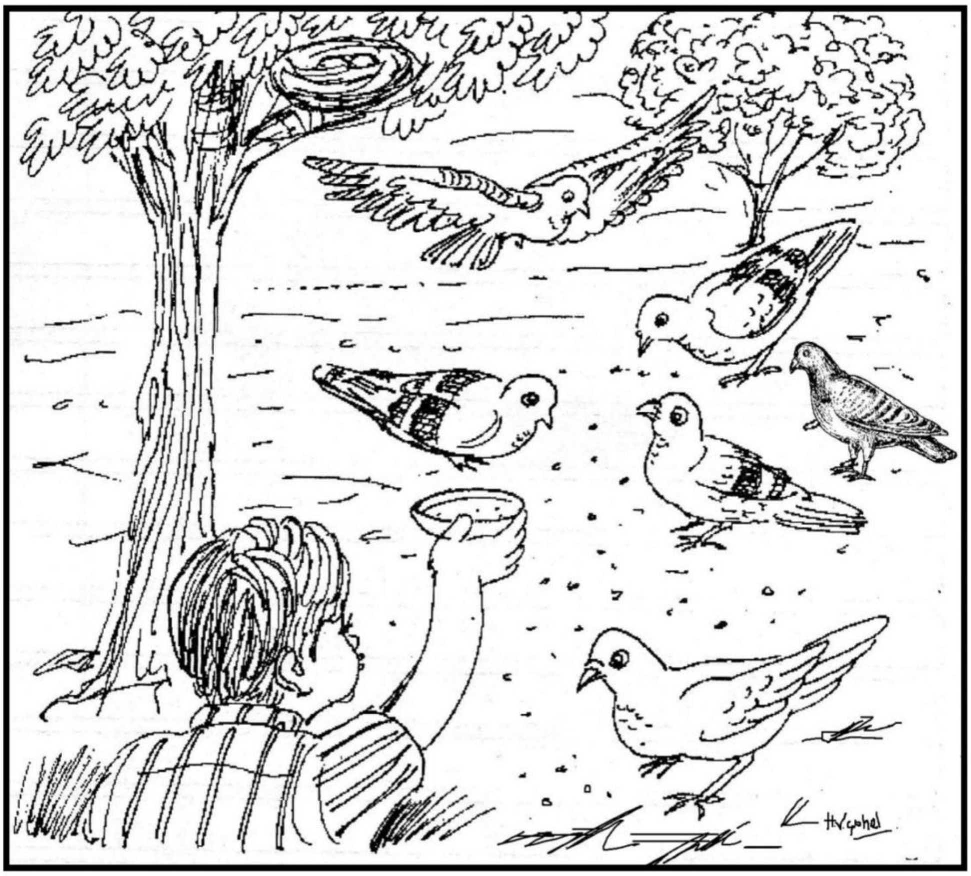

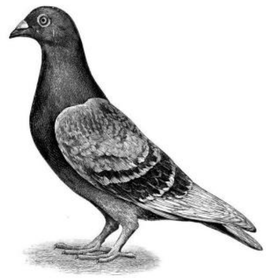

મુદા :- ઘર આંગણાના પક્ષીઓ - પ્રિય પક્ષીનું નામ - વર્ણન-ખોરાક - રહેઠાણ અવાજ- વિશેષતા

આપેલા મુદા અને પ્રશ્નોને ધ્યાનમાં રાખી નિબંધ લખો.

આપણા ઘર આંગણામાં કયા કયા પક્ષીઓ આવેછે ?

તમારા પ્રિય પક્ષીનું નામ લખો.

તે કયા રંગનું હોયછે ?

તેની ચાંચ કેવી હોય છ ?

તે ખોરાકમાં શું લે છે ?

તેનુ શરીર કેવું હોય ,માળો કેવો હોય છે ?

તેનો અવાજ કેવો હોય છે ?

તે કઈ જગ્યાએ રહેછે ?

તેના પગ અને આંખો કેવી હોય છે? તેની વિશેષતા શું છે ?

તે એકલું રહેછે કે ટોળામાં?

HARESH GOHEL

10

મારું પ્રિય પક્ષી

તા.

શિક્ષકની સહી

HARESH GOHEL

HARESH GOHEL